

K ● Fria operakompaniet Kamraterna

Verksamhetsberättelse 2025

Foto: Sören Vilks och Maximilian Mellfors

Inledning

2025 har varit ett intensivt, framgångsrikt och betydelsefullt år för Fria Operakompaniet Kamraterna. Under året har vi genomfört två konstnärligt starka produktioner på nya spelplatser i Stockholm, deltagit i Scenkonstbiennalen och mött en stor och engagerad publik. Verksamheten har präglats av tydliga konstnärliga ambitioner, strategiska vägval och ett fortsatt arbete med att utveckla Kamraterna som en etablerad aktör inom den fria operakonsten.

Årets verksamhet har genomförts inom ramen för årstemat *Girighet och beroende*, som fungerat som en sammanhållande konstnärlig idé för repertoarval och tolkningar. Under året fattades även viktiga strategiska beslut, däribland att skjuta upp den nyskrivna operan *Challenger* till 2026 för att skapa bättre konstnärliga och produktionsmässiga förutsättningar. Detta möjliggjorde samtidigt ett starkt fokus på 2025 års produktioner och på att nå nya publikgrupper i nya sammanhang.

Kamraterna har under året etablerat två nya lokalsamarbeten genom produktioner på Teater Galeasen och Musikaliska Kvarteret. Dessa samarbeten har inneburit viktiga steg i arbetet med publikrelationer och konstnärlig utveckling. Deltagandet i Scenkonstbiennalen i Östersund, där Kamraternas tidigare produktion *PMSIUS* valdes ut utan föregående ansökan, har ytterligare stärkt Kamraternas position i ett nationellt professionellt sammanhang och skapat förutsättningar för framtida spridning och turné.

Ett särskilt betydelsefullt erkännande under året var tilldelningen av Svenska Dagbladets operapris 2025. Priset, som delades ut i samband med sommarens produktion *Spader Dam*, uppmärksammar Kamraternas långsiktiga och konsekventa arbete med att förnya operakonsten och utgör en viktig milstolpe i föreningens nära tjugoföråriga historia.

Verksamheten har genomförts i nära samarbete mellan styrelse, konstnärlig ledning och verksamhetsledning. Trots fortsatt ansträngda ekonomiska förutsättningar har Kamraterna, genom idogt arbete, god planering och starkt förtroende hos bidragsgivare och publik, kunnat genomföra en omfattande och välbesökt verksamhet av hög konstnärlig kvalitet.

Styrelsen lämnar härmed stolt över verksamhetsberättelsen för verksamhetsåret 2025 och kan därmed konstatera att föreningen återigen levererat ”krispig opera” på hög konstnärlig nivå.

Konstnärlig verksamhet

Årstema 2025

Kamraterna arbetar konsekvent med årsteman som ett sätt att ge den konstnärliga verksamheten sammanhang, riktning och fördjupning. Vi gör som regel en större föreställning på försommaren och en mindre under hösten. Under 2025 tog verksamheten sin utgångspunkt i årstemat *Girighet och beroende*. Temat formulerades mot bakgrund av en samtid där yttre överflöd, konsumtion och dekadens samexisterar med krig, väpnade konflikter och ökad global otrygghet. I denna kontrast identifierade Kamraterna ett behov av att konstnärligt undersöka människans benägenhet att söka snabba belöningar och tillfälliga flyktvägar, och vilka konsekvenser detta kan få.

Årstemat kretsade kring hur begär och beroenden fungerar som strategier för att hantera livets påfrestningar, och vilket pris som betalas när kortsiktiga lustar tillåts ta över. *Girighet och beroende* behandlades som tätt

sammanlänkade fenomen, både på ett individuellt och ett samhälleligt plan, och fungerade som en sammanhållande ram för årets repertoarval och konstnärliga tolkningar.

Under verksamhetsåret gjordes en omplanering av den konstnärliga verksamheten. Den nyskrivna operan *Challenger*, av Joel Engström med libretto av Sigrid Herrault, som ursprungligen var planerad för 2025, sköts upp till 2026. Beslutet fattades för att knyta verket till 40-årsminnet av Challengerkatastrofen 1986 samt för att skapa bättre förutsättningar för repetition och genomförande, inklusive möjligheten att spela verket på Folkoperan under våren 2026.

I stället genomförde Kamraterna under 2025 två produktioner som på olika sätt tog avstamp i årstemat och undersökte begär, makt och beroendestrukturer. Årstemat *Girighet och beroende* kom därmed att präglade verksamheten både tematiskt och konstnärligt och utgjorde en tydlig ram för Kamraternas arbete under året.

Spader Dam av Pjotr Tjajkovskij

Som årets större sommarproduktion presenterade Kamraterna *Spader Dam* av Pjotr Tjajkovskij, baserad på Aleksandr Pusjkins förlaga. Föreställningen repeterades och spelades på Teater Galeasen på Skeppsholmen – en helt ny spelplats för Kamraterna och ett mycket lyckat samarbete. I denna bearbetning tog Kamraterna fasta på operans centrala tema om spelberoende och den verklighetsflykt som driver huvudpersonen Herman mot undergång, i nära dialog med årstemat *Girighet och beroende*.

Verket omformades till ett koncentrerat kammarspel för fyra sångare, piano, viola och violin. Genom förkortning och musikalisk bearbetning skapades en tät och intim föreställning där berättelsens psykologiska dimensioner och frågor om begär, besatthet och självbedrägeri stod i centrum. Den konstnärliga ambitionen var att med små medel och hög musikalisk precision fördjupa verkets tematik och göra den angelägen i en samtida kontext.

Medverkade gjorde Synne Vinje i rollen som Liza, Fredrik Hagerberg som Herman, Marianne Eklöf Törnblom som Grevinnan och Helgi Reynisson i en dubbel roll som Jeletskij och Tomskij. Orkestern bestod av Karin Haglund på piano samt Karolina Weber Ekdahl på viola och violin. Föreställningen regisserades av Anna Holter, med scenografi och kostym av Tilda Aspelin.

Efter sju veckors repetitionsperiod framfördes totalt tio föreställningar mellan den 17 juni och den 6 juli. Samtliga föreställningar spelades för fullsatt salong och nådde en sammanlagd publik om 812 personer. Publik kom inte enbart från Stockholmsområdet utan även från Västra Götaland och Skåne.

Spader Dam fick ett mycket fint mottagande av både publik och press. Föreställningen uppmärksammades i flera större dagstidningar och kulturtidskrifter, där Kamraternas konstnärliga mod, musikaliska kvalitet och förmåga att förnya operakonsten i liten skala lyftes fram. Bland citaten:

”Kamraternas ’Spader dam’ lyckas ta Tjajkovskijs spelberoende in i absolut nutid” Camilla Lundberg DN 18/6 2025

”Modiga Kamraterna spelar sina kort rätt” ”Med Spader dam visar Kamraterna än en gång att de med små medel kan förnya operakonsten.” Loretto Villalobos, SvD 18/6 2025

”Ett intyg på att det är de fria grupperna som står för den mest intressanta scenkonsten” Cecilia Djurberg, Aftonbladet 18/6 2025

”Alltsedan Dan Turdén, numera vid Norrlandsoperan, har Kamraterna skapat föreställningar betydligt större än det ofta ganska lilla formatet” Claes Wahlin, Tidskriften Opera 18/6 2025

Diktatorn av Ernst Krenek

Under hösten 2025 presenterade Kamraterna Diktatorn av Ernst Krenek på Musikaliska Kvarteret i Stockholm. Repetitioner och spel genomfördes under en mycket intensiv och koncentrerad vecka mellan den 30 oktober och den 5 november. Totalt gavs tre föreställningar den 3, 4 och 5 november.

Diktatorn är ett kort men laddat verk som skildrar hur makt, begär och narcissism flätas samman. Operan, som skrevs i mitten av 1920-talet, är löst baserad på Benito Mussolini men kallades av tonsättaren själv för ”en anekdot ur en stark mans liv”. I Kamraternas tolkning lyftes verkets tematik kring girighet, maktmissbruk och beroende av beundran och kontroll fram, i tydlig dialog med årstemat Girighet och beroende.

Föreställningen genomfördes i halvsceniskt format på strax under en timme, med fokus på att skapa ett nära möte mellan publik och medverkande. Verket framfördes på svenska och publiken placerades på scenen, tillsammans med ensemblen. Regissör var Dan Turdén, en av Kamraternas grundare och numera konstnärlig ledare vid Norrlandsoperan. Medverkade gjorde Carl Ackerfeldt i titelrollen, Kristine Nowlain, Fabian Düberg och Susanna Stern, samt klarinettisten Magnus Holmänder, under musikalisk ledning av pianist Anna Christensson. Som en del av den konstnärliga helheten inramades Diktatorn av tre monologer ur Shakespeares Richard III samt Musik zu einem Ritterballett av Ludwig van Beethoven.

Musikaliska Kvarteret var en helt ny spelplats för Kamraterna. Tillsammans med sommarens produktion på Teater Galeasen innebar detta att Kamraterna under 2025 etablerade två nya lokalsamarbeten, vilket markerade ett viktigt steg i arbetet med att pröva nya sammanhang och nå nya publikgrupper.

Samtliga tre föreställningar spelades för utsåld salong och nådde totalt 305 besökare. Publikerna bestod inte enbart av Stockholmspublik, utan även av besökare från Västra Götaland samt internationella gäster, bland annat från Österrike.

Ur pressen:

”Kamraterna gör lyckad satir om storhetsvansinne.” ”Dräpande rolig stund hemma hos makten.”

Loretto Villalobos, Svenska Dagbladet, 2025-11-04

”Tillspetsat destillat av en mäktig mans obegripliga attraktionskraft.” ”Magnus Holmanders klarinett och Anna Christensson vid flygeln fångar samtidigt både skönheten och brutaliteten i Kreneks kärnfulla äktenskapsallegori om populismens psykologiska mekanismer.”

Johanna Paulsson, Dagens Nyheter, 2025-11-04

PMSIUS på Scenkonstbiennalen

Under 2025 valdes Kamraternas tidigare produktion PMSIUS ut till Scenkonstbiennalen, som ägde rum i Östersund i början av juni. Urvalet skedde utan föregående ansökan från Kamraternas sida och innebär ett betydelsefullt erkännande av produktionen och Kamraternas konstnärliga arbete i ett nationellt professionellt sammanhang.

Kamraternas medverkan tog formen av en presentation som kombinerade samtal och musikaliska utdrag ur föreställningen. Samtalet fördes mellan verkets tonsättare Corinne von Dardel, regissör Sara Ribbenstedt och librettist Alma Lindé, modererat av Kamraternas konstnärliga ledare Helena de Waal. Under presentationen framförde Caspar Engdahl, som gjort titelrollen i PMSIUS, tillsammans med pianist Matilda Lindholm två musikaliska nummer ur föreställningen. Samtalet kompletterades med bild- och filmmaterial från uppsättningen.

Efter den första presentationen genomfördes även ett publiksamtal. De två programpunkterna väckte stort intresse och kom att bli ett av biennalens mest omtalade inslag. Medverkan på

Scenkonstbiennalen har skapat förutsättningar för fortsatta samtal om spridning och turné, och Kamraterna hoppas genom detta kunna lägga grunden för en framtida turné med PMSIUS, vilket i så fall skulle bli kompaniets första turnéproduktion.

Publikantalet uppgick till totalt 221 personer vid de två presentationerna.

Svenska Dagbladets operapris

Sommaren 2025 tilldelades Kamraterna Svenska Dagbladets operapris, ett av de mest betydelsefulla erkännandena inom svenskt operaliv. Svenska Dagbladet publicerade nyheten om priset på premiärdagen för Kamraternas sommarproduktion *Spader Dam* på Teater Galeasen. Dagen därpå besökte tidningen föreställningen, och efter avslutad spelning delades priset ut på plats till Kamraterna.

I sin motivering lyfte Svenska Dagbladet fram Kamraternas långsiktiga och konsekventa arbete med att förnya operakonsten genom modiga repertoarval, konstnärlig integritet och ett tydligt samtidsfokus. Priset betonade särskilt Kamraternas förmåga att förena musikalisk kvalitet med ett lekfullt, prövande förhållningssätt till operans former, samt att skapa föreställningar där humor, allvar och angelägenhet samexisterar.

Vidare uppmärksammades Kamraternas arbete med att spela opera i mindre format och i nya sammanhang, samt deras ambition att göra operakonsten tillgänglig och relevant för en bred publik. I Svenska Dagbladets beskrivning framhölls Kamraterna som ett operakompani som med nyfikenhet och konstnärligt mod bidrar till att vidga föreställningen om vad opera kan vara i dag.

Utmärkelsen mottogs med stor tacksamhet och sågs som ett erkännande av nära tjugo års konstnärligt arbete. Svenska Dagbladets operapris utgjorde under 2025 en viktig milstolpe för Kamraterna och stärkte föreningens position inom det fria operafältet.

Föreningens organisation

Styrelse

Styrelsen har under året bestått av:

Jerry Adbo, ordförande

Maximilian Mellfors, vice ordförande

Jenny Tyllström, sekreterare

Ulla Lidholm, kassör

Kajsa Ekström, ledamot

Carl Gustav Pettersson, ledamot

Clara Mårtensson, ledamot

Ellinor Olmarken, suppleant

En suppleantplats har under året varit vakant.

Under 2024 har styrelsen hållit sju protokollförda sammanträden: 9 januari, 4 februari, 10 juni, 16 september, 20 oktober, 18 november och den 9 december. Årsmöte hölls den 22 mars i STIM-huset på Hornsgatan i Stockholm. Extra årsmöte hölls den 12 oktober för att välja auktoriserad revisor för föreningen.

Revisor under året har varit Eva Stein, som nyligen gått i pension. Under året fattades därför beslut på att fortsättningsvis anlita auktoriserad revisor Pär Carlsson, på Conseil revisionsbyrå.

Valberedningen har bestått av Håkan Källåker (sammankallande) samt Sophie Augot, Christofer Elgh och Joris Grouwels.

Treårsplan

Föreningens styrelse och anställda har arbetat utifrån den treårsplan för den konstnärliga verksamheten, som tagits fram för åren 2023–2025 (se bilaga).

Medlemmar och medlemsaktiviteter

I samband med årsmötet den 22 mars höll Tove Dahlberg en mycket uppskattad föreläsning på temat ”Genus, gestaltungsnormer och konstnärligt handlingsutrymme i opera”. I anslutning till styrelsemötet den 9 december genomfördes en medlemsträff där samtliga medlemmar i Kamraterna och alla deltagare i Kamraternas produktioner under 2025 bjöds in till ett gemensamt glöggmingel på Musikaliska Kvarteret. Fem medlemsbrev skickades ut under året.

Föreningen har enligt stadgarna 28 medlemmar som väljs av årsmötet för en period om fyra år, sju medlemmar varje år. Medlemmarna har ett särskilt intresse för Kamraterna och fungerar som ambassadörer för verksamheten. De verkar aktivt för Kamraternas mål att vitalisera operakonsten och att vara ett alternativ och ett komplement till befintliga scenkonstuttryck.

Ekonomisk situation

Föreningen arbetar kontinuerligt för en långsiktigt hållbar ekonomisk situation. Kamraterna är i hög grad beroende av offentlig finansiering för att kunna genomföra sin verksamhet, i ett läge där de samlade resurserna till kulturområdet fortsatt är ansträngda. Våra största bidragsgivare under 2025 har varit Statens kulturråd, Stockholms stad och Region Stockholm. Därutöver har föreningen haft intäkter från medlemsavgifter, biljettförsäljning samt i enstaka fall privata gåvor. Kamraterna beviljades även, som en av ett fåtal aktörer, ett ökat verksamhetsstöd från Statens kulturråd, vilket haft stor betydelse för möjligheten att genomföra årets produktioner på en konstnärligt hållbar nivå.

Trots fortsatt ekonomiskt utmanande förutsättningar har Kamraterna under 2025 kunnat genomföra en omfattande och välbesökt verksamhet. Genom konsekvent kvalitetsarbete och effektiv resursanvändning har föreningen stärkt sitt förtroende hos bidragsgivare och publik. Kamraterna fortsätter därmed att utvecklas som en etablerad aktör inom den fria operakonsten, med ambitionen att även framöver skapa och sprida krispig opera i mindre format.

Stipendier

Föreningen erhöll under året ett stipendium ur Nils-Göran Olves stiftelse, vilket vi är mycket glada och stolta över. Tack vare detta tillskott kunde vi genomföra höstens produktion *Diktatorn*.

Medlemsbrev och marknadsföring

Under 2025 har Kamraterna fortsatt att arbeta strategiskt och långsiktigt med marknadsföring och kommunikation, med utgångspunkt i ambitionen att nå nya publikgrupper samtidigt som relationen till den befintliga publiken fördjupas. Arbetet har präglats av ett helhetstänk där innehåll, uttryck, spelplats och målgrupp samverkar, i linje med Kamraternas konstnärliga profil och varumärke.

Nyhetsbrev och medlemsbrev har varit en central del av kommunikationen. Under året har Kamraterna vidareutvecklat sitt arbete med utskick, både i form av redaktionellt innehåll och mer riktad information kopplad till aktuella produktioner. Som ett led i detta arbete påbörjades under 2025 även en mer aktiv kommunikation med tidigare biljettköpare, vilket inte hade gjorts systematiskt tidigare. Detta har bidragit till att stärka relationen till återkommande publik och öka kännedomen om Kamraternas verksamhet över tid.

Den digitala marknadsföringen har fortsatt att vara en viktig del av publikstrategin. Kamraterna har under året arbetat med riktade kampanjer i sociala medier, anpassade efter produktionernas innehåll, spelplats och målgrupp. I samband med produktionerna *Spader Dam* och *Diktatorn* genomfördes även riktade utskick och kampanjer i samarbete med spelplatsernas egna nyhetsbrevslistor, vilket innebar att Kamraterna nådde en bredare publik än tidigare via Teater Galeasens och Musikaliska Kvarterets etablerade kanaler.

Sammantaget har marknadsföringsarbetet under 2025 bidragit till god publiktillströmning, stärkt publikrelation och ökad synlighet för Kamraterna. Arbetet har också lagt en viktig grund för fortsatt utveckling av kommunikation och publikarbete inför kommande verksamhetsår.

Fakta om Kamraterna 2025

Kamraterna har under 2025 haft en tillsvidareanställd verksamhetsledare/producent på 80 procent, samt en konstnärlig ledare på 10 procent.

Därutöver har Kamraterna haft totalt 37 produktionsanställda/fakturerande personal under 2025 (nio sångare, fem musiker, två regissörer, två scenografer/kostymdesigners, en maskdesigner, två repetitörer, tre tekniker, en påklädare, två fotografer/filmare, två formgivare, fem assistenter samt tre presentatörer).

Totalt antal föreställningar: 13 samt 2 presentationer på Scenkonstbiennalen.

Totalt publikantal: 812 + 305 + 130 = 1247

ÅRSREDOVISNING

för

Föreningen Kamraterna

802433-7357

Styrelsen får härmed avlämna årsredovisning för räkenskapsåret 2025-01-01 - 2025-12-31

Innehåll	Sida
Förvaltningsberättelse	1
Resultaträkning	3
Balansräkning	4
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser	4
Tilläggsupplysningar	5
Underskrift	6

Om inte annat anges redovisas belopp i svenska kronor.

Flerårsöversikt

	2025	2024	2023	2022
Nettoomsättning	2 430 271	1 855 669	2 759 318	2 916 352
Resultat efter finansiella poster	-56 357	105 959	-223 341	267 888
Soliditet	54%	70%	28,4%	21,3%

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att årets resultat tillsammans med det ackumulerade resultatet förs i ny räkning.

Ackumulerat resultat	138 581
Årets resultat	<u>-56 357</u>
Nytt ackumulerat resultat	82 224

RESULTATRÄKNING

Belopp i kronor	Not	2025	2024
Rörelsens intäkter			
Försäljning		369 059	204 919
Medlemsavgifter		5 000	4 000
Gåvor och bidrag		2 061 212	1 650 750
Summa intäkter		2 435 271	1 859 669
Rörelsens kostnader			
Produktionskostnader		-1 389 720	-395 566
Administrationskostnader		-428 622	-363 040
Personalkostnader		-673 189	-994 609
Summa rörelsens kostnader		-2 491 531	-1 753 215
Rörelseresultat		-56 260	106 454
Ränteintäkter		28	0
Ränteutgifter		-125	-495
Resultat efter finansiellt		-56 357	105 959
Från periodiseringsfond		0	0
Till periodiseringsfond		0	0
Resultat före skatt		-56 357	105 959
Skatt		0	-337
ÅRETS RESULTAT		-56 357	105 622

BALANSRÄKNING

Belopp i kronor	Not	2025-12-31	2024-12-31
TILLGÅNGAR			
Omsättningstillgångar			
Kortfristiga fordringar			
Förutbetalda kostnader		0	110 755
Övriga kortfristiga fordringar		63 198	32 944
Upplupna intäkter/förutbet. kostnader		0	0
Kassa, bank		90 321	53 756
Summa omsättningstillgångar		153 519	197 455
SUMMA TILLGÅNGAR		153 519	197 455
EGET KAPITAL o SKULDER			
Balanserat resultat		138 581	32 959
Årets resultat		-56 357	105 622
Summa fritt eget kapital		82 224	138 581
SUMMA EGET KAPITAL		82 224	138 581
Periodiseringsfond		0	0
Summa obeskattade reserver		0	0
Leverantörsskulder		0	0
Skatt		12 743	8 051
Övriga kortfristiga skulder		18 552	18 548
Upplupna kostnader		40 000	32 275
Summa kortfristiga skulder		71 295	58 874
SUMMA SKULDER		71 295	58 874
SUMMA EGET KAPITAL o SKULDER		153 519	197 455

Stockholm den / 2026

Jerry Adbo
OrdförandeMaximilian Mellfors
Vice ordförandeJenny Tyllström
SekreterareUlla Lidholm
KassörKajsa Ekström
StyrelseledamotClara Mårtensson
StyrelseledamotCarl Gustav Pettersson
Styrelseledamot

Min revisionsberättelse har avgivits den / 2026

Pär Carlson
Auktoriserad revisor

BALANSBILAGA

Periodiseringsfond

Tax 26	0	0
	<hr/>	<hr/>
	0	0

Kassa/Bank

	2025-12-31	2024-12-31
Kassa	0	0
Nordea transaktionskto	90 321	82 268
Nordea sparkto	0	1 788
	<hr/>	<hr/>
	90 321	84 056

Kundfordringar

0

Upplupna intäkter/förutbet kostnader

Förutbetalt kommande projekt 0

Övriga kortfristiga fordringar

Skattekonto	0
Moms	61 496
Avanza	1 612
Mette Klouman	90
	0
	<hr/>
	63 198

Leverantörsskulder

0

0

Upplupna kostnader/Förutbetalda intäkter

Reservation bokföring	22 000
Reservation revision	18 000
	<hr/>
	40 000

Övriga kortfristiga skulder

Skattekonto	4
Moms	0
Källskatt	7 551
Arbetsgivaravgifter	10 997
	0
	<hr/>
	18 552

